

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocialno glasilo.

Štev. 25.

V Ljubljani, v soboto 21. junija 1902.

Letnik VII.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vse leto 8 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slovenskega Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani Stari trg štev. 19. Uradne ure od 9 do 12 ure dop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Napredek trgovstva v dobi liberalnega gospodarstva.

V časopisih, v celih knjigah se hvali napredek vseh strok v XIX. stoletju. Tudi mi ne tajimo napredka, ker se bojimo, da nas bi sicer kritični svet imenoval mračnjake, slepce, podtikal nam zlovoljo in Bog ve, kaj še vse drugo. Ozrivo se nazaj, nazaj iz novega stoletja v preteklo in kmalo se prepričamo, da napredek, katerega smo zaznali v XIX. stoletju, ne zmrje v novem, ampak raste in se dviga vedno višje pričujoč genialnost človeškega duha; ono genialnost krivonosih sinov Judovih, ki je začrtala s spretnostjo v obrtu in trgovini gotovo pot do zlate žile. Ta spretnost se javi pod vplivom pohlepa po denarju zlasti v umazani konkurenci, ponarejanju in pokvarjanju živil in drugih produktov. Kdor ni v vsem tem dobro podkovan v sedanji dobi ne bode shajal. Pošten trgovec mora propasti, ne sicer radi tega, ker nima izobrazbe v svoji stroki, ampak, ker v njem govori še nepokvarjena vest, ki mu ne pušča posluževati se goljufivih sredstev, brez katerih ne more vstrajati v neomejeni konkurenci. Boj goljufije s poštenostjo dosegel je svoj vrhunec, le nepoštenost je mogla v kratkem času ugonobiti malo obrt.

Zviti trgovec-začetnik vzame si prostore za trgovino v najem. Blago dobiva na kredit in je s prva v pravem času pošteno plača, dokler si ne zagotovi velikega zaupanja pri svojem založniku. Potem prične jemati na debelo in si nagromadi veliko zalogo blaga, kateremu nastavi nižje cene, kot bi moral sam plačati. Vsled tega vse vre v njegovo prodajalno, a drugi trgovci, ki ne morejo z njim tekmovali propadejo. Denar spravlja na stran in ko se oglašajo upniki njegovi založniki — napove konkurs. Upniki se morajo zadovoljiti z najmanjšo odškodnino, sam pa mora iti za nekaj tednov v zapor, a ko pride ven, je prost. Zopet otvori prodajalno na ime kakega svojega sorodnika in vodi na isti način kot preje trgovino, dokler ne napove zopet konkurs. Ko ponovi tako dva- trikrat — je bogat, z vsemi preskrbljen mož,

kateremu nihče ne more blizu. Takih in podobnih načinov, ki varno vodijo do bogastva, bi mogli nebroj naštet, pa opustimo to, ker se omejimo le na jeden način, namreč pokvarjenje in ponarejanje živil.

So tovarne, ki se ne pečajo z drugim, kakor s ponarejanjem živil. Kako grdo se to godi, pokažemo pri najbolj potrebnih stvarih za vsakdanje življenje. Najpotrebnejša hrana je kruh. Pa tudi nikjer ne dobimo večje goljufije, kakor ravno pri prodaji moke in kruha. Kako določujejo judovski kapitalisti cene žitu, katerega niti ne poznajo, je znano. A ne samo ti, temveč tudi peki se razumejo na goljufijo, ne milimo naših, ampak onih, ki imajo v velikih mestih obširne pekarnice, ki se z našimi peki niti primerjati ne morejo. Ti ljudje se trudijo narediti iz malo moke velike hlebe kruha, kar dosežejo z nalašč zato pripravljenimi drožmi. Ker bi jim to nič ne pomagalo, ako se prodaja kruh na vago, si tudi iz te zadrege pomagajo. Velikim razgnanim hlebom da težo dobro imitirana moka, kateri je primešan težec (Schwerspat) kreda in malec (gips). Tudi moki za prodaj primešajo tehl snovij in je že po večjih mestih težko dobiti čiste moke iz žita.

Velike goljufije uganjajo nadalje prodajalci mleka. Mleko pomešajo z vodo, kar je tudi pri nas v Ljubljani dobro znano in vsled česar se ljubljanske gospodinje vedno jeze nad mlekarnami. Vendar so kmetske mlekarnice v obče poštene in one, ki prilivajo mleku vodo so le izjeme. Bolj ko te se razumejo na to branjevc z mlekom. Kjer pa so mlekarnice v nepoštenih rokah, gode se še večje sleparije. Mleko ne mešajo le z vodo, ampak pridenejo mu še mnogo drugih dostikrat zdravju naravnost škodljivih snovij. Navadno primešajo boraksa, pepelike (potošelj), dektrin in gumi. Prve ohranjujejo mleku barvo in gostoto, druga pa zabrani seserjenje.

Zanimivo je, kako se vrši barantanje dunajskih prodajavcev z jajci. Ti prodajalci so večidel tuje in ima skoro brez izjeme uslužbene same polske žide. Jajce seveda še ne morejo ponarediti. Jajca nakupijo, kadar so cena in jih shranijo za

zimo, da jih drago prodajo. Hranijo jih v apneni vodi po več mesecev, da jih je navadno gotovo 30% pokvarjenih. Ker se samo z Dunaja v London izvozi vsak dan nad 40.000 jajc in se morejo izvažati le dobra, je razvidno, koliko slabih ostane domačinom.

Gostilničarji so dobili v izdelovalcih umetnega vina tolike konkurente, da se nam že prav naravno zdi, če ne točijo mnogi pristnega vina, ampak mu prilijejo vode in drugih mnogokrat škodljivih snovij. Slaba brozga se prodaja kot dobro, pristno vino. Le pomislite, kaj ste že vse pili za dolenski cvicek.

K vsakdanji hrani spada pri nas skoro brez izjeme povsod kava. Ni je več hiše, da bi se je ne pilo. Ravno zato pa, ker jo toliko pride v promet, se tu eminentno kaže napredek v trgovski spretnosti. Slabeje vrste n. pr. braziljska kava se pobeli in se prodaja kot draga, pristna kava iz Jave. Pokvarjeno pa in plesnivo barvajo z indigo, da celo z zelenim volkom (Grünspan). Še bolj kot kavo ponarejajo in pokvarjajo njene primeske. Med cikorijo so včasih dobi zemlja, stolčeno oglje in opeko. Stolčeno opeko primešajo tudi k papriki, cimetu in zafranu.

Prezreti ne smemo, kako se ponareja zabela. Loj in maščobo znajo umetno preparirati, da je od pravega surovega masla niti ne spoznate. Saj je bilo na neki razstavi v Avstriji tako umetno maslo s premijo odlikovano. Ako tedaj strokovnjaki niso ločili pravo od ponarejenega, kako naj potem spoznavamo navadno ljudstvo. In umetno surovo maslo se ne prodaja le v večjih mestih, za pravo, ampak tudi pri nas nismo pred tem ponarejanju več varni. Znan nam je na Kranjskem izdelovalec tega masla, katero je prodajal v prodajalnice v Ljubljani in drugih mestih, kar dobro vemo. Kar se tiče svinjske maščobe se pri nas ni treba bati sleparije, ker se obče kupuje surova še ne raztopljena. Hujše je pa tam, kjer se že raztopljena prodaja. V tem slučaju imajo v Ameriki samo za to tovarne, ki obdeljujejo maščobo s pomočjo nalašč zato pripravljenih strojev z vodenimi pari. Ko se sprejme vodenih delov v se, pridobi

Amerikanska policija.

Amerikanska policija je jako dobro urejena. Zanimalo bo gotovo tudi naše čitatelje, če jim podamo obširnejšo sliko o ureditvi te policije. V zjedinenih državah so tri skupine policistov. Amerikanci imajo zvezno (državno), mestno in zasebno policijo. Zvezna policija nameščena je le v glavnem mestu zjedinenih držav, v Washingtonu. Člani državne policije ne nosijo uniform. Sprejemajo se in vstopajo le najboljše izurjeni kriminalisti, ki so se že skazali kot člani mestne ali pa zasebne policije. Državna policija skrbiti mora tudi za osebno stražo predsednika zjedinenih držav. V ta namen je odločenih 24 mož in ji je skrbiti za osebno predsednikovo varstvo. Glavni njen namen pa je, zasledovanje političkih zločincev, hudodelstev in prestopkov, s katerimi se oškoduje državna last, kakor: ponarejanje denarja, poštni ropi, tihotapstvo. Izven teh poslov pa mora državna policija stražiti tudi vsa javna poslopja v Washingtonu, zlasti mora paziti na poslopje, v katerem se hrani državni zaklad. Povsod, kamor pridejo člani državne policije, jih znatno podpira mestna policija.

Med mestno ameriškano policijo zavzema gotovo prvo mesto ona v New Yorku. Newjorska policija je tako dobro urejena, da tekmuje s pariško in londonsko policijo. Brez dvombe pa je, da prekaša kriminalni oddelek newjorske policije oni londonske policije, akoravno je slovela londonska policija dolgo časa za najboljšo na svetu. Zasluga, da je newjorska policija danes na tako visokem stališču, gre ustanovitelju newjorske tajne policije in poznejšemu voditelju iste, Tommažu Byrnesu.

Policija je urejena v New Yorku tako-le: Vsa policija stoji pod vodstvom kolegija, obstoječega iz treh policijskih vodij (Police Commissioners), kateremu je podrejen neposredno policijski šef. Le-ta je poveljnik vsega policijskega moštva, oddelku jezdecev in glavnemu stanu uradu detektivov (tajni policisti). Policijsko moštvo skrbi za stoječo službo in za patrolje. Razdeljeno je moštvo v trideset komisarijatev. Štiri ali pet komisarijatev je pod vodstvom enega policijskega nadzornika. Vsak komisariat ima lastno hišo za podrejeno moštvo, neoženjeni policisti tudi lahko v policijski hiši stanujejo. Načelnik vsakemu komisarijatu je kapetan, kateremu je za notranjo službo podrejen sergeant, v službi

stoječe moštvo pa nadzorujeta dva nadzornika (Roundsman). Policijskemu šefu so nadalje podrejeni policisti konjiki, ki morajo sami skrbeti za red v centralnem newjorskem parku in pa sodnijska policija, ki ima službo izključno pri policijskih in pri drugih sodnijah in pa kriminalni oddelek, ki je pod vodstvom posebnega inšpektorja.

V ameriškano policijo sprejemajo se moške od 21. do 32. leta in sicer se morajo prostovoljno prijaviti in podvreči strogemu telesnemu preisku. Pri sprejemni skušnji morajo se skazati, da so popolnoma izurjeni v gimnastiki, osobito morajo znati dobro teči, se boriti, plavati in streljati. Skazati se morajo tudi s popolnim znanjem angleščine, znati morajo čitati in pisati, znane jim morajo biti državne in mestne postave.

Novo sprejeti policisti dobe prvo leto tisoč dolarjev (4400 kron), nadalje pa 1200 dolarjev letne plače. Plača ostane nadalje neizpremenjena, le če je mož v šarži povišan, zboljša se mu ob enem tudi plača in sicer dobi preglednik (roundsman) 1800, sergeant 2100, kapitan 2400 dolarjev letne plače. Služba policistov v New Yorku je jako nevarna in težka, tudi newjorsko podnebje

seveda s tem na teži in velikosti, da več nese, vendar pa vsaj ne spremeni maščobe same, ker se vsaj ne primešava škodljivih snovij.

Opisali smo precej sleparij, naštetih bi jih mogli še veliko več, vendar se že iz teh malih podatkov more sprévideti napredek v trgovstvu pod liberalnim gospodarstvom, ko so moderne vlade zadušile zadružno življenje srednjega veka. Tedaj še posameznik ni smel samovoljno izkoristiti svojih odjemavcev, ker so čuvali cehi da se je proizvajalo le dobro in zdravo. A danes je neomejena konkurenca prevrgla razmere. V sedanjem boju zmaguje le še šleparstvo in goljufija. S studom se obračamo od takega napredka.

Slavnost katoliških rokodelskih pomočnikov.

Z Dunaja.

Nad vse slovesno obhajalo je dunajsko katoliško društvo rokodelskih pomočnikov svojo 50 letnico v nedeljo 15. t. m. V soboto 14. t. m. je bil sprejem gostov na kolodvoru južne železnice. Od tod se je vršil odhod v društvene prostore, kjer je zvečer pozdravil č. gosp. centralni predsednik goste, došle iz raznih krajev. Preveč bi bilo, da bi jih naštetih, kajti bilo jih je čez 150 s zastavami.

V nedeljo zjutraj ob 7. uri so bile zastave okrašene s trakovi v spomin 50 letnice, ob 3/4 8 uri pa so se jele pomikati čete katoliških rok. pomočnikov po dunajskih ulicah s tremi godbami v cerkev sv. Štefana, kjer je bila slovesna sveta maša, po sv. maši pa je „Te Deum laudamus“ zapel sam kardinal Gruša ob obilni asistenci. Bilo vam je to v srce segajoče petje, ko si videl, da so tu Prusi, Francozi, Ogri, Slovani vsi enih misli: Pojmo hvalo Bogu, ki je 50 let ohranil društvo, ga ščitil s svojo mogočno roko, kakor le On, sveti veri podložna društva, varovati zna.

Omenimo naj še, da ste bili navzoči dve nadvojvodinji, mnogo občinskih svetnikov z županom dr. Luegerjem na čelu, mnogo državnih poslancev, papežev nuncij ter mnogo drugih svetnih in duhovskih dostojanstvenikov.

Po sveti maši bilo je slovesno zborovanje v veliki glasbeni dvorani. Tu vam je bilo navdušenja! Otvoril je zborovanje č. g. dunajski predsednik ter pozdravil k zborovanju došlega nadvojvoda Leopolda Salvator-ja, dunajske drž. poslance, dr. Luegerja, občinski zastop, papežev nuncija itd.

Prva točka je bila godba, za godbo prolog od Eicherta, prednašal ga je g. J. Schreiner, vitez Fran Jos. reda. Tretja točka je bila slavnostna himna, četrta točka govor Njega eminence kardinala knezoškofa g. dr. Gruše, kateri je opisal v krasnih točkah ustanovitev dunajskega društva z Kolpinkom ter omenil, da je bil on prvi predsednik rok. društva na Dunaju, različne težkoče, katere je doživel skozi dolga leta kot

predsednik društva itd. Hvalil je Boga s solzami v očeh, da mu je Bog doživetil dal kot 82 letnemu starčku tako slovesen dan, kot je 50 letnica katol. rok. društva. Bil vam je to ginljiv prizor in v znak ljubezni do kardinala, dvignili so se s stola vsi navzoči in burno odobravanje ni hotelo ponehati toli zaslužnemu možu kot je kardinal Gruša. Peta točka je bilo petje „Kolpinkov grob“, na to je prebral č. g. centralni predsednik došle brzojavke, kakor sv. očeta, cesarja, potem nadvojvoda Rainerja, prestolonaslednika Franc Ferdinanda, Evgena, ministra Hartla itd.

Sledil je govor generalnega predsednika kat. rok. društev č. g. Fr. Hub. Schweitzer-ja iz Kolina ob Renu. Njegov govor je bil velepomemben, ker je oporekal sovražnikom, ki so kat. soc. načelom sovražni in njihovim trditvam, da društva rok. pomočnikov padajo, kar je nasprotno res, da so društva po statističnem izkazu mnogo številnejša s člani, kakor kedaj preje. Vspodbujal je člane, da naj bo vsak posamezni član voditelj kat. socialnega naraščaja med pomočniki, pripomnil je tudi, da se držimo še strogo in se bomo nadalje držali načel Kolpinkovih in da tudi za las ne odstopimo, kar je on zasadil na polju kršč. socialnih idej. Žaloval je za umrlim g. gen. predsednikom Schäfler-jem, ki že uživa za preobilni trud plačilo pri Bogu, ter naložil njemu nositi breme. Dokler mi Bog živeti da — rekel je govornik — bom z veseljem vodil društva in kot skala trdno stal do konca svojega življenja za Kolpinkove sinove. Njegov govor je bil veličasten in je bil spremljen z burnim pritrdjevanjem med govorom. Opazil si, da kat. rok. pomočniki razumejo govor toliko čislanege moža. Za njim dobi besedo dunajski župan g. dr. Lueger, kateri pa vsled ploskanja skoraj pričeti ni mogel z govorom. Bilo vam je viharnege pritrdjevanja, ko je omenil, zakaj da ne bi dunajski župan, kot zastopnik stolnega mesta vse monarhije, kot katolik, ne počastil toliko delavnega društva kot je kat. rok. društvo na Dunaju. Zakaj naj bi dunajski župan stolnega mesta velemonarhije ne pozdravil različne narode, goste, ki so prišli pozdravit 50 letnico dunajskega društva, zbrani vsi v eni ideji, da nas družijo vse narode sv. rimske katoliške cerkev? Zakaj naj bi dunajski župan ne odzval se vabilu in ne prišel na zborovanje, ko vidi, da tu ni nobenega za „Los von Rom“, nobenega za „Los von Oesterreich“. (Burno pritrdjevanje.) Pozdravil je krščanske Ogri, katerih zastavo je opazil in rekel, naj bodo vstrajni za sveto vero, kajti hud je boj, ki ga imajo katoliški Ogri. Sklenil pa je z besedami: Ljubi rokodelski možje, ko se razidete v domovino, kamorkoli že odhajate, naročam vam: ne „Los von Rom“ in ne „Los von Oesterreich“, ampak vsi za vero, dom, cesarja! Burno pritrdjevanje je sledilo temu govoru: govorniku je častital kardinal Gruša, papežev nuncij in tudi nadvojvodu Leopoldu Salvatorju privabil je rahel smehljaj županov vznešeni govor.

Končni govor imel je lokalni predsednik stolni propovednik Viljem Michele, kateri je vzpodbujal pomočnike k zvestobi in naj se še tesneje oklenejo zastave sv. Jožefa. S slava-klici na cesarja Frana Josipa, papeža Leona XIII. je sklenil zborovanje s klicem: „Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo.“

Popoludne je bil koncert v Meidlingu pri „Weiglenu“, kjer so bile naslednje točke: godba s petjem rok. pomočnikov dunajskega društva, potem je bilo odlikovanje raznih društvenikov za njihov trud, končno pa govori raznih predsednikov društev. Posebno izboren je bil govor londonskega predsednika mis. o. Verres-a, ustanovitelja rokodelskih društev v Londonu. Omenil je, kako težko je biti katoličan v svetovnem mestu Londonu in rekel, da ima 170 Kolpinkovih sinov zbranih pod zastavo sv. Jožefa. Dejal je, da se v londonskih cerkvah dobi vedno več moških nego žensk, da ga veseli videti, kako sinovi Kolpinkovi priznavajo sv. vero s prejetjem svetih zakramentov, in kako veseli naj bodo starši, katerih sinovi so v katoliških rok. društvih. Rekel je med drugim: „Marsikdo mi bode oporekal: „Kaj ti razumeš, ti si duhovnik, ne razumeš nič o rokodelcih v svetovnih mestih.“ Ali dragi moji pomočniki, pred 31 leti blagoslovila se je hiša rokodelskih pomočnikov na Dunaju in takrat nisem bil ne teolog, ne duhovnik, ampak rokodelcec in ud katoliškega društva rokodelskih pomočnikov na Dunaju in torej vem, kaj je stan rokodelskih pomočnikov med svetom. Popustil sem rokodelski stan in se šel učiti za duhovnika. Imel sem že takrat misel, da bodem tudi jaz tako društvo kedaj ustanovil in res imel sem to čast in to je moje veselje, ko vidim rokodelce enih mislij — katoliških mislij. Burno je bilo zopet pritrdjevanje trpinu, ki predseduje v Londonu kat. društvu rok. pomočnikov.

V ponedeljek je bila sveta maša ob 8. uri v cerkvi sv. Jožefa za vse umrle dobrotnike, ustanovitelje in člane društva. Po sveti maši smo se vozili po Donavi 3 ure do Nussdorfa, od tod pa smo šli na Golovec, kjer je bil banket. Po banketu smo šli v malo cerkvico na Golovcu, kjer smo se še enkrat zahvalili Bogu za toli lepo slavnost.

Dunaj pa je pokazal, kako dobro misleče ljudstvo ima. Na Dunaju so bili udje rokodelskih društev dobro vsprejeti vsepovsod in lepo je, da so katoliške rokodelske pomočnike počastili s prihodom na slavnost tako visoki dostojanstveniki. Slovenci smo bili na slavnosti zastopani po deputaciji „Katoliškega rokodelskega društva“ iz Ljubljane. J. L—r.

Izvirni dopisi.

Iz Novega mesta, dne 17. junija. Tudi pri nas se je začelo svitati. Našima general liberalcema dr. Slancu in Rozmanu ne bodo meščani nadalje tako slepo sledili, kakor dosedaj,

ni zdravo — nobena zavarovalnica za življenje ne sprejme newjorških policistov v zavarovanje — zato je država izjemoma za newjorško mestno policijo določila penzijo, ki znaša polovico plače po dvajsetletni izpolnjeni službi. Postava, da ne sme noben ameriški državni uradnik izvrševati službe po izpolnjenem 60. letu, velja tudi za newjorško policijo.

Oboroženi so vsi policijski uradniki z revolverji tovarne Smitha Wesson v Springfeldu, ki jih prodaja policijski upravi po 11 dolarjev. Nosi se revolver na desni strani in je tako pripravno spravljeno, da se ga takoj lahko rabi. Razun revolverja nosijo newjorški policisti tudi še policijske palice, in sicer po dnevi kratko, močno en čevlji dolgo palico z železjem okovano, ki visi pod sukno skrita na hlačah. Po noči pa nosijo 3/4 metra dolgo palico, ki visi na jermenu. V sili pa rabi policija tudi piščalke za silo, katere smejo nositi le policisti, nahajajo se pa tudi v bankah in hotelih.

Policijska služba v New Yorku ni lahka. Stražnika pelje nadzornik ob 12. uri opoldne na odločen mu stalni prostor ali na patroljo, kjer mora ostati do 6. ure zvečer. Od 6. ure zvečer

do polnoči ostati mora v dveh za to namenjenih sobah. Bere lahko časopise, katerih je veliko na razpolago, kakor tudi se lahko posluži knjižnice, ki je službe prostim stražnikom na razpolago; na dvorišču so priprave za telovadbo, kjer lahko telovadi, tudi se lahko na svojo posteljo vleže, ne sme pa odložiti obleke in orožja in tudi ne sme hiše zapustiti. V rezervi je in mora biti vsak trenotek pripravljen stopiti v službo, če se zgodi kaka nesreča, ulom, ogenj ali kaj drugega. Od polnoči do 6. ure zjutraj je zopet v službi, od 6. ure nadalje ni 12 ur v službi. Če je pa v službi kakega aretirala, mora aretiranege ob 9. uri zjutraj pripeljati pred policijskega sodnika. Od 6. ure zvečer do polnoči je zopet v rezervi. Vsak 11. in 31. dan je 24 ur prost in sme v civilni obleki hoditi.

Tajna policija v New Yorku tvori del mestne policije. Organiziral jo je Tomaž Byrnes, ki je svoj čas radi svoje spretnosti slovel po vsem svetu. Celo londonska policija ga je vabila v službo, toda ni ponudbe sprejel. V tajno policijo se sprejemajo le oni možje, ki so se posebno skazali v policijski službi. Byrnes je posebno pazil na vzgojo spretnih kriminalistov. Sloveči so sergeanti tajne policije Heidelberg, Mac Ma-

nus, Mac Mahon, Reilly in Ferrari, ki jih je Byrnes vzgojil. Skušeni kriminalisti imajo veliko svobodo v izvrševanju svoje službe in imajo na razpolago bogata sredstva. Zlasti se zahteva znanje več jezikov. Načeloma v vsakem slučaju poizvedb delujeta dva tajna policista, ki morata znati najmanj tri jezike. Brez vsacega navodila postopati smejo samostojno in ukrepati, kar se jim za stvar zdi potrebno. Najmanjša svota, s katero razpolagajo detektivi (ameriški namreč, naši so reveži) je tisoč dolarjev in za to se lahko, če se jim zdi potrebno, podajo tudi na daljša potovanja. Kar se tiče hitrosti pri zasledovanju, vstrajnosti in spretnosti pri aretiranju hudodelcev, prekašajo newjorški tajni policisti svoje londonske in pariške tovariše.

Izvan te oficijelne in javne policije pa obstoji še zasebna policija Robert Pinkertonova. Središče je v Chicagi in ima v službi 1000 moških in 200 ženskih detektivov. Razun pansilvanske države ima ta zasebna policija svoje agenture po vsej zjedinjeni državi. Ker podpira znatno javno policijo, imajo pravico Pinkertonovi agentje po večini vsi izvrševati tudi aretiranje samostojno, če se jim zdi potrebno. Tako je urejena policija v Ameriki.

kajti gospod dvorni svetnik Šuklje jih je oba do dobrega opral. Hvala mu radi tega iskrena. Tista nepremagljiva trdnjava — laži liberalstva — pričela se je grozno majati in kmalo bode padla dolenska metropola v roke trezno in resno mislečim možem, ne glede na njih stan in premoženje. Meščan bode meščana, obrtnik obrtnika zastopal, ne pa, kakor sedaj, ko ima le isti moč in veljavo, kateri je strastnejši liberallec. Kakor tudi ne more v vsem gospod — j — prav dati glede mesta in Kandije, vendar je marsikatero prav dobro in resnično povedal. Dokaz temu, da mu naša generala niti odgovoriti ne moreta, ko jih tako neusmiljeno obdeluje.

Da je v našem občinskem odboru mnogo nesposobnih odbornikov je gola istina in tudi naš župan nima prav nobene energije, kar se sosebnost sedaj vidi pri graditvi vodovoda. Kar podvzetnik Lončarič napravi, je vse prav in dobro — župan in celi odbor dremlje in spi. Naše ulice so pač take, da je groza, a nikdo se ne oglasi.

Kar se pa tiče zastopnika — virilista iz Ljubljane — moram pa pač resnici na ljubo konstatirati, da je eden še najboljših, neustrašljivih in nesebičnih občinskih zastopnikov, kateri v gospodarskih in drugih občinskih zadevah ne pozna razlike ne mej prijateljem ne sovražnikom, bodisi oseben ali političen.

Edino občna korist mu je pred očmi. Le škoda, da je tako fanatičen pristaš — narodno napredne — stranke. Ko bi on s pravimi meščani t. j. trgovci in obrtniki držal, ne gledal na njih politično mišljenje, koristil bi on občini in samemu sebi mnogo več, kakor pa sedaj. Vse bi ga čislalo in rado imelo. Tako ima pa vedno sitnosti in materijelno škodo. Prišel bo gotovo še do tega prepričanja, a žalibog, prepozno bode! Marsikomu so se zadnji čas oči odprle, kar bode le v gospodarsko korist mesta in mogoče cele Dolenjske. Zadnji dopisi v „Slovenca“, od dopisnika — j —, bodo tudi drugim dolenjskim volivcem pravo pot pokazali in vsi bodo uvideli, kako bedarijo so učinili, ko so dr. Slanca in Rozmana ubogali ter najnadarnejšega in najspodobnejšega moža od poslanstva odvrgli.

Da naš dr. Slanc ne bo več prvo besedo imel, hočemo mu v najkrajšem času pokazati kajti za časa volitev le kriči in kritikuje; da bi pa kedaj kaj resnega delal na gospodarskem polju za občini blagor, pa še misliti ni — menda ker ni nič zaslužka.

Sam dr. P. in drugi resni mestni odborniki uvidevajo, da tako dalje iti ne more, da bi se morali vsi osebni strasti dr. Slanca vklanjati in kdor njemu ni ljub, ga tako ali tako politično uničiti.

Mi bomo toraj svoja pota hoditi pričeli in ako je to voditeljem narodno napredne stranke prav ali ne. Vsak je sebi najbližnji!

Pretečeni teden je „Slovenec“ tudi prav dobro označil enega, k liberalni stranki pripadajočega gostilničarja, ki čudno ravna z ubozim kmetom. A to naši liberalni stranki še ni dovolj, sedaj deluje z vso verno na to, da bi dobili tudi nekaki „Monte Carlo“. Pa mislimo, da se ji to ne posreči, kajti zastopniki vlade bodo to stvar že iz pametnejšega stališča razsojevali in ne bodo dopustili, da bi se ljudje še na ta način drli in skubili. Vsak obrtnik in trgovec naj dela pošteno.

Naša obrtna za druga tudi prav marljivo deluje, samo žalostno, da nekateri obrtniki koristi in potrebe tacih zadrug nočejo ali ne morejo uvideti. A s časoma se bode tudi v tem na bolje obrnilo.

Kar se pa tiče lansko leto, po zaslugi našega mil. prošta g. dr. Sebastjan Elberta in gospodov: Fran Šuklje c. kr. dvorni svetnik, vitez Langer vel. posestnik ter Bohuslav Skalicki c. kr. nadzornik, ustanovljene vinarске zadruge moramo pa le z največjem veseljem konstatirati, da zelo urno in dobro napreduje, ter je veliko upanja, da bode letos — na jesen že poslovati začela. In tako se bode dosegel zopet eden pripomoček v pomoč našemu ubogemu vinorejcu — Dolenjcu!

Bog in narod!

Iz Idrije, 16. junija. Naša katol. delavska družba se v novjšem času prav krepko razvija. Ne pišemo radi o tem v časnik, da se nam ne očita hvalisanja, a iz več vzrokov se moramo že spomniti zabavnega večera dne 15. t. m. Na novo osnovani dramatični odsek nas razveseljuje vsaki mesec po enkrat z izvorno slovensko igro. Ker nam za mali oder primanjkuje slovenskih predstav, si pomagajo naši mladi delavci na res originalen način. Pavline Pajkove povest „Najlepša dota“ sta dramatisovala dva mlada delavca in v nedeljo je šla raz desk ne samo gladko, ampak tudi v taki obliki, da bi bili klicali na oder uprizoritelja, ako bi bilo občinstvo vedelo, kdo je tako umetno pozorno napravil igro. Na novo je ta dan prvič nastopil mladi zbor 27 pevcev rudarjev in sicer nastopil tako, da je pričakovati od njih kmalu teoretično in praktično izvežbanih pevcev, ki se priklopijo k staremu zboru. Takoj po odpetih točkah je stopil društveni predsednik na oder in v kratkih besedah označil naše delovanje tako-le: „Ravno pretečeni teden sem čul o pogovoru naših nesomišljenikov. Prvi pravi: ‚V katoliški družbi gre rakovo pot, pevci zapuščajo dekana, še nekaj mesecev pa bode osamljen.‘ Drugi odgovori: ‚Jaz pa menim, da mi katoličane v Idriji še ne poznamo dovolj. Ti ljudje bolj delajo, kakor pa kriče. Ravno kar sem zvedel, da se nad 20 pevcev iz novega vežba in njih zabavni večeri neki prav zadovoljujejo ude.‘ Da, zadnji je pravo pogodil, delati in molčati, to je naše načelo, delo pokaže vspehe! Tudi naši mladi fantje so se spravili na delo in danes so pokazali, kaj se doseže z vstrajnim naporom. Na početi poti naprej! To bodi v ponos našim fantom pevcem, a v ponos tudi katoliški delavski družbi. V to svrhu jim kličem trikrat ‚živijo!‘“. Po deklamaciji je prof. dr. Krek govoril o pomembnosti združevanja in sicer združevanje, kateremu je podlaga vera. Prav hvaležni smo bili gospodu profesorju na navdušenih besedah, tudi nam je dobro dejala pohvala moža, ki prepotuje celo Slovenko in na različnih shodih opazuje, koliko se dela za izobrazbo in zavednost delavstva, a očitno pripoznava, da je Idrija v tem oziru na prvem mestu. Videl je tri sobe napolnjene rudarjev, primerjal raznovrstni vsopred, poslušal petje starega in novega zbora, videl zanimanje odraslih, ni čuda, da je očitno pripoznal: tu je različna zabava, a ob enem poduk in to zelo po ceni, brez vstopnine. Ponosni smo bili radi njegovih besed, a vstrajni hočemo biti na tej poti še za naprej, da ko nas drugič počasti s svojim pohodom, bode priznati moral, da nam je zares delo v programu in prava omika vzor.

Na Gorah nad Idrijo, 16. junija. Gospodarska organizacija se pri nas vedno bolj izpopolnjuje. Ne vemo, ali je še kje kak sodnijski okraj, kjer bi se združništvo tako razvijalo, kakor se v idrijskem. V teh dneh prično delovati zopet tri nove posojilnice po Rafajznomem sistemu v tem okraju. Vse tri so že vpisane: Na Vojskem, v Idriji in na Gorah. Ob tej priliki smo imeli pri nas na Gorah jako lep javen shod. Prišlo je prav mnogo ljudstva, kmečkega, pa tudi delavstva — krščansko-socijalnega in socijalno-demokratskega — je bilo lepo število. Shod je vodil beneficijata Oswald iz Idrije. Poslanec dr. Krek je razvijal pomen združništva. Govornika je ljudstvo poslušalo z velikim zanimanjem — saj ta dan je bil prvi javni shod na Gorah. V debato je posegel večkrat tudi voditelj socijalno-demokratske stranke v Idriji Rinaldo.

Upamo, da se bode izpolnila želja, s katero je predsednik shoda sklepal shod: Naj bi se nove hranilnice dobro razvijale, utrjevale ter dobrega sadu prinašale delavskim stanovom, za katere so v prvi vrsti ustanovljene. Četudi posojilnice vsega ne morejo rešiti — lep kamen so pa vendar v socijalni stavbi.

Politični pregled.

Wolf — neprostovoljen podpornik revežev. Neki dunajski list dokazuje na podlagi § 1013 splošne civilne postave, naj bi župan dr. Lueger v ime dunajske ubožne blagajne tožil Wolfa za onih 12.000 kron, katere je njegov

upravitelj Guttman brez Wolfove vednosti dal skrivaj v blagajno svojega šefa. Navedeni paragraf se glasi: „Pooblaščenec ni dovoljeno brez vednosti pooblastitelja sprejemati od kacega tretjega darove. Taki darovi spadajo v ubožno blagajno“. Svota sladkornega kartela spada torej pravzaprav v dunajsko ubožno blagajno, toda malo verjetno je, da bi Wolf to svoto odstopil mestni ubožni blagajni. Sploh Wolf ne pusti rad iz rok kar ima, ni pustil iz rok posojene vrednostne listine in tudi mandata ne.

Iz dežele liberalizma. Madjari so viteški narod in njihov dom je dom liberalizma. Tako vsaj se bahajo pred vsem svetom v — besedah. Praksa govori seveda malce drugače. Na Madjarskem uživa res vsakdo neomejeno svobodo, ako brezpogojno pritrja madjarskemu šovinizmu. Na Madjarskem je svoboden vsakdo, da dela, kar hoče, ali prav vse, kar hoče; le to jedino malenkost zahtevajo od vsakogar, da ne stori ničesar in ne govori ničesar, kar bi moglo križati poti madjarskega — nasilja. — Le na to stran je omejena svododa na Madjarskem. Ali ni lepa svoboda to, ako sme vsakdo svobodno govoriti in pisati, kar — hočejo drugi. To je liberalizem liberalcev! Tu moremo danes zabeležiti dva slučaja, ki pričata o svobodi na Madjarskem. Ogrski minister nauka je odredil n. pr. preiskavo proti uredniku slovaškega lista „Ludove Noviny“ radi groznega zločina, storjenega s tem da se je v nekem članku izrazil proti učenju madjarskega jezika. Hočete li več svobode v izražanju svojega mnenja? Urednik nekega nemškega lista v Szegedinu pa je ujel lepih 6 mesecev ječe, ker je pozival Nemce, naj čuvajo svoj jezik in svojo narodnost! Tako svobodo uživajo nemadjarske narodnosti na Ogrskem in Madjari so — viteški narod!

Italijanska kraljica Jelena je ponosna na svoj slovanski rod. Na svoj dvor je poklicala več srbskih dam, da more z njimi vedno govoriti v svojem jeziku. Po njeni volji pride tudi do srbskih stolic na nekaterih italijanskih vseučiliščih. Bilo bi prav in Italiji sami na veliko korist, ako bi se kaj storilo i za — benečanske Slovence. Čas za to je ugoden, kajti Italija se mora nasloniti na Slovanstvo, ako hoče sebi dobro. Simpatije in podpora stomilijonskega Slovanstva morejo Italiji več koristiti nego vsi prijazni smehljaji ošabnega Germanstva!

Ruska vlada proti Poljakom. Govori se, da prične ruska vlada postopati s Poljaki mnogo milejše nego doslej. „Vedomosti“ v Petrogradu so prinesle oster članek proti ruski cenzuri med Poljaki, ki pa ni bil zaplenjen ob splošnem začudenju. Car je rekel baje, da se mora upoštevati politične pravice slovanskih rodov ter da so deloma ministri že preveč zlorabljali njegovo ime pri policijski gonji proti Poljakom, česar pa car noče več trpeti.

Cesar Viljem in — katoliki. Eden sotrudnikov „Edinosti“ imel je priliko govoriti z nekim pruskim podanikom. Iz tega pogovora naj navedemo sledeče: Sotrudnik je vprašal pruskega katolika: „Ste li čitali, kaj je rekel vaš cesar o Poljakih?“ Prus: „Nisem čital. Poljaki so dobri katoličani, ‚kajzar‘ pa je protestant.“ Sotrudnik: „A v državnem zboru so dovolili več milijonov, da bodo s tem denarjem zatirali katoliške Poljake.“ Prus: „Moj Bog, moj Bog! in vendar pride do — vojne!“ Ob teh besedah so pruskemu Nemcu-katoličanu zabliskale oči, kakor bi težko čakal tranutka, da se pruski katoličani rešijo — verig. V nadaljnjem razgovoru je izvedel sotrudnik, da so pruskim katolikom Poljaki zelo, zelo pri srcu, veliko bolj, nego si mislimo mi, ker v njih (v nemških katolikih) je naroden pojem veliko manje razvit, nego pa — verski. Z zadnjim govorom svoji nemški cesar ni udaril le po katoliških Poljakih, ampak občutijo to vsi — nemški katoličani!

Eisenkolbov govor konfisciran. V Lipskem (v Nemčiji) je bila konfiscirana brošura, ki obsega govor Vsenemca Eisenkolba, ki ga je imel ta človek na vsenemškem shodu v Ašu na Češkem in kateri govor je pravicato hujskanje na „Proč od Rima“. — Z ozirom na ta dogodek pa je že vredno opomniti, da je ta govor, ki je bil v protestanski Saksonski konfisciran, imel potom imunitete prosto pot v — katoliški Avstriji.

Sola in narodnost. Lani je imel italijanski proračun nakazano vsoto 200.000 lir za „kraljevske šole“ v Albaniji. Tamkajšne šole seveda nimajo drugega namena, kakor poitalijančiti prebivalce Albanije. — V neki poljski vasi je našel nadzornik, da dečki lepše govore nemški nego deklice. Nadzornik je to učitelju povedal, a ta je dejal, da se je z dečki bolj trudil. „Ne“, rekel je nadzornik, „le poučujte deklice bolj. Te postanejo matere in nam ponemčijo celo pokolenje.“ — Naše deklice pa pošiljamo rado-voljno v nemška vzgajališča!

Sultan Abdul Hamid. Turški sultan je menda zopet bolan. Duševno gotovo ni popolnoma zdrav, saj voja povsod in vedno zarote. Sedaj je dal zopet zapreti celo vrsto višjih dvornih uradnikov iz bližine princa Jussufa Issedina, najstarejšega sina sultana Abdul Azisa. Bajce so bili zaroteni proti sultanu. Tudi proti drugim dvornikom se pripravlja nevihta. Razni principi so v nevarnosti, da jih vtaknejo v ječo kar nenadoma. Vse to je delo različnih sultanovih ogleduhov, ki si izmislijo vedno kaj novega, da se sultanu prikupijo. Najpodlejši vohun je povelnik sultanovega gradu in višji ječar Hadži Hassan paša, ki je pa že precej svojega ugleda izgubil, ker je obdolžil celo najposlušnejše cesarske prince neloyalnosti. Sultan teh obdolžitvev ni hotel verjeti, zato je pa sedaj višji ječar izpodkopal razne višje uradnike z isto obdolžitvijo. To pot je imel več sreče. Uradniki so vsi v ječi. Sultan živi v večnem strahu, da ga hočejo zarotniki umoriti, zato je vohunstvu jako dostopen.

Burj. Število Burov, ki so se doslej udali, znaša 16.500 oseb. Botha, Devet in Delarey pridejo prihodnji mesec v Evropo.

Domače novice.

V „Katoliški Dom!“ Jutri dopoldne ob polu 10. uri se vrši v tukajšnjem „Katoliškem Domu“ velevažen shod. Poročal bo državni in deželni poslanec g. dr. Šusteršič. Ker je shod tik o otvoritvi kranjskega deželnega zbora, bo posebno važen in zanimiv. Naši somišljeniki naj se shoda gotovo udeležijo!

Aškerc in liberalna svoboda. Kar zašumelo je po ljubljanskih inteligentnih krogih, ko se je zvedelo, da je pesnik Aškerc odstavljen od uredništva „Zvonovega“. Kaj tacega ne bi pričakovali niti najbolj zagrizeni liberalci. In kaj je vzrok temu? Menda nihče drugi, kot absolutizem dr. Tavčarja. Znano je, da je Aškerc v „Zvonu“ izrekel se precej krepko proti kompromisu o celjski zadevi — in to je dr. Tavčarja zabolelo, da se upa mož, ki je pristaš svobodoljubne stranke, še več, da se upa uradnik, ki je plačan od stranke, kritikovati njegovo nezmotljivo mnenje. In posledica te dr. Tavčarjeve ogorčenosti je bila, da je dobil Aškerc — plavo polo in iti je moral. Ubogi Aškerc! Radovedni smo, kaka bi bila sedaj kaka njegova balada, če bi pisal o svobodni misli! On, ki gori ves za svobodo, pa je kot žrtva svobodne misli, posebljene v dr. Tavčarju. Resnične so besede, da nam je stokrat ljubši naš klerikalizem, kakor pa Aškercova svoboda!

Liberalni kvartet. Državni zbor je končan — in naši poslanci se vračajo domov. Ko opazujemo delovanje naših poslancev, se veselimo tem bolj, ko vidimo, da so se ob koncu sesije zbrali v en klub vsi pravi zastopniki naroda. Nasprotno pa je nam v veliko zadoščenje, da liberalnih poslancev nikdo ne mara. Imeli so svoj klub z brati Hrvati vred, toda vrgli so njihovega načelnika iz kluba ven, to je sramota, kakor je ni še doživel noben poslanec naše domovine. Elita našega in bratskega izobraženstva je spoznala, da z gotovimi ljudmi ni mogoče skupno delovati, ker imajo samo eno geslo: boj klerikalizmu. Prepričani smo, da je naši stranki le v korist, če bo dr. Tavčar še dolgo zastopnik ljubljanskega mesta!

Cvet iz liberalnega polja. V nedavnem času je „Narod“ v nekem štajerskem dopisu vzkliknil, da bo ljudstvo kmalu molilo: „Rimskih farjev, reši nas, o Gospodi!“ To je vzklik, ki si ga liberalna stranka lahko postavi za svoje geslo, ter ga sprejme v svoje

liberalne litanije! Mi pa vemo, če bi rimskih farjev ne bilo, da bi ne bilo marsikaterih tistih, ki dandanes zabavljajo čez f. . . , ja, da bi celo ne bilo dr. Tavčarja samega, vsaj tacega ne, kakor je!

Dvorni svetnik prof. Šuklje je v izbornih člankih tako izprašal vest liberalcem, posebno dr. Slancu in dr. Tavčarju, da je liberalna stranka kar strmela. Že dolgo nismo brali tako finega sarkazma, tako nepobitne logike kot v Šukljejevih člankih. Dr. Slancu je kar sapo zaprlo, sam dr. Tavčar se je spravil nad Šukljeja. Pa kjer poprime g. dr. Tavčar, tam je rada smola. „Narod“ je mojster v surovih izrazih, v zabavljanju. No, gosp. dr. Tavčar se bo že prepričal, da ni vzel v najem vse slovenske pameti.

Nesreča na Martinique — kazen božja. To je dalo „Narodu“ povod, da se na najinfamnejši način norčuje iz božjih kaznij. Prihranimo si za prihodnjic, da podamo nekaj najduhovitnejših cvetk iz tega članka, ki jasno kaže, kdo da je njegov duševni oče. Ko se bode čez nekaj let prelistovala naša zgodovina, spoznali bodo zgodovinarji, da je naša inteligenca stala na vrhuncu neumnosti takrat, ko jo je vodil „Slov. Narod“ in da je bil naš narod na vrhuncu svoje moralne propalosti takrat, ko je njega izobraženstvo ōrpalo iz predalov lista, ki je v sramoto svojemu ljudstvu, svojo duševno hrano. Če bi se kedaj razpisala nagrada za najbolj surovi list v slovanskem jeziku v Avstriji, tedaj smo prepričani da jo dobi „Slov. Narod“.

Gimnazijsko poslopje v Kranju je hotelo mesto podaljšati in z delom pričeti že začetkom meseca julija. Izvedeli smo pa, da tega najbrže ne bode treba, ker je par gospodov profesorjev sklenilo, sedanjo gimnazijo v toliko poizprazniti, da bode za Kranj še prevelika. Ker dijaki zapuščajo Kranj, odpade najbrže zopet en razred prihodnje leto.

Zopet tožba! Napredno žensko društvo v Ljubljani namerava tožiti g. Rada Murnika, ker je zapisal o ženskah v „Navihancih“ to-le sodbo: „Vse ženske počez, verjemite mi, so od hudiča!“

Iz Kranja. „Vodovod je zagotovljen!“ tako se raznašajo posamezni glasovi po mestu. Drugi glasovi so pa zopet bolj skeptični in trdijo, da je vodovodna komisija že zvođenela, ker ni na pravem koncu dela pričela. Računi se ne bodo vjemali! Čemšenikarjev studenec se namreč ne sme meriti samo ob deževju, ampak tudi ob suši, da se bo videlo, če ni kaj opešal in če ga ne bodo popili že prej, preden bo dospel do mesta. Ker se kmetje krčijo in se nočejo zavezati v plačevanje večjih stroškov, se meščani po pravici bojimo, da bi nas utegnil naš vodovodni odsek potopiti v velikanske stroške in dolgove. Zato s strahom čakamo prvega curka. Predrage vode ne maramo.

Iz Vokle pri Kranju se nam piše: Imeli bomo nove občinske volitve v Vogljah. Zadnje volitve, o katerih je pisal liberalni „Gorenjec“, da je zmagala stranka „našega župana“, so ovržene, ker ta naš oče župan niti števila odbornikov niso prav določili. Dobila bo zdaj vsled pritožbe Vokuljanov naša občina z ozirom na število volivcev 12 odbornikov. Čemu pa niso oče župan rajši poslušali pametnih mož v Vokli, ki so že prej pravili, da je treba 12 odbornikov! Sedaj so se prepričali, da sveti, katere prinaša urednik „otročkega vrtca“ iz Kranja, niso najmodrejši. No, pri novi volitvi bomo že pokazali, da nas je v Vokli še nekaj. Tudi od svojega gospoda duhovnika pričakujemo, da ne bode vlekel na tisto stran, katera gospoda župnika obira po „Narodu“.

Visoko nad Kranjem. Pri nas je bila komisija iz Kranja, ki se je pogajala z ljudmi zaradi novega vodovoda. Nič kaj dobro se ji ni godilo. Po vseh vaseh, koder Kranjci ponujajo vodo, gre le en glas, namreč ta, da s Pirci iz Kranja ne „španovijo“. Ne rečemo, da bi v vaseh šenčurske fare vodovod ne bil potreben, ali tega nočemo, da bi se bogati Kranjci okoriščali z vodovodom, katerega kmetje lahko dobimo brez Kranjcev in celo veliko ceneje. Ministerstvo in dežela sta naklonjena le kmetom in obojna podpora nam ne odide, kadar bomo delali vodovod. Da bi pa mi za Kranjce plačevali, nam ne pride na misel. Slišali smo, da bi Kranjci lahko po

ceni prišli do vode, ko bi jim g. Majdič ne delal ovir. Naj se torej gospoda Pirc in Majdič le med seboj pobotata, nas pa pri miru pustita, ker mi takim gospodom ne zaupamo.

Kranjski deželni zbor je pričel svoje zasedanje danes. Dr. Šusteršič in tovariši so takoj v tej prvi seji uležili nujni predlog, da se uvede za deželni zbor splošna in enaka volivna pravica.

Račun kranjskega deželnega zaklada za l. 1900, ki bo predložen deželnemu zboru v letošnjem letu, kaže dohodkov 3,184.973 kron 21 h in stroškov 3,219.475 kron 09 h. Obremenjen pa je račun še s krediti v znesku 147.648 kron, ki so bili za leto 1900 dovoljeni in proračunjeni toda ne v tem letu porabljeni. Vpoštevši torej ta znesek, ki se v poznejših letih na račun leta 1900 še izda, znašajo vsi l. 1900 zadevajoči stroški 3,367.123 kron 09 h ter presegajo zgoraj navedene dohodke za 182.149 kron 88 h. Ta primanjkljaj se je pokril z blagajničnimi ostanki, ki so znašali l. 1899 307.584 kron 49 h. Glede na proračun, ki je bil potrjen s pokritjem v znesku 2,950.659 kron in s potrebsčino v znesku 3,044.339 kron, je uspeh ta-le: dohodki so večji za 234.314 kron 21 h, stroški pa za 322.784 K 09 h. Dohodki so večji vsled povoljnih uspehov pri deželnem zakupu državne užitnine od vina, vinskega in sadnega mošta ter od mesa in večjega donosa samostojne deželne naklade na žganje. Čisti dobiček od zakupa užitnine je znašal 94.895 kron 90 h, čisti donos samostojne deželne naklade na žganje pa 1,024.202 kron 63 h. 40% deželna doklada k neposrednim državnim davkom brez dohodarin in plačarine je znašala 1,579.919 kron 21 h. Ta faktučni donos pa je zaostal za proračunjenim donosom za znesek 4926 kron 79 h. Glede stroškov bodi omenjeno, da so večji zlasti vsled tega, ker se je izplačalo v l. 1900 iz tekočih denarjev deželnega zaklada za zgradbo novega deželnega dvorca skupaj 231.624 kron 58 h, dasi je določeno za to stavbo posebno posojilo. Poleg tega neproračunjenega izdatka so bili dalje večji še izdatki za deželno kulturo in melioracije, za dobrodelstvo, za vojaštvo in pripravo ter za poplačilo in obrestovanje deželnih dolgov. Provročili so pa stroškov: deželni zbor 35.588 kron 65 h, deželna uprava 139.172 kron 19 h, deželna posest 4459 kron 25 h, deželna kultura in melioracije 336.097 kron 03 h, javna varnost 77.207 kron 61 h, zdravstvo 70.845 kron, dobrodelstvo 589.304 kron 20 h, pouk, omika in umetnost 1,102.387 kron 92 h, občila 197.935 kron 02 h, vojaštvo in priprava 59.204 kron 51 h, deželni dolgovi (poplačilo in obrestovanje dolgov) 484.496 kron 69 h, pokojnine 12.450 kron 98 h, nove zgradbe 233.636 K 67 h. Razni stroški so znašali 24.337 kron 37 h. V pokritje zneska 307.584 kron 49 h, za katerega je bil proračun stroškov prekoračen, bi bila morala dežela Kranjska najeti v leta 1900 primerno posojilo, ako ne bi bili dohodki izdatnejši nego so bili proračunjeni, tako pa je izhala z blagajničnimi ostanki iz prejšnjih let in ji je preostal od teh konec l. 1900 celo še znesek 127.433 kron 98 h. Glede na večje dohodke in na proračunjene stroške za nove zgradbe je torej račun l. 1900 vsekakor dovoljen, dasi je izkazan primanjkljaj.

Nadomestna državnozborna volitev. V Ljubnem na Gornjem Štajerskem se je vršila dne 14. t. m. iz trgovinske in obrtne zbornice nadomestna državnozborna volitev. Izvoljen je bil dr. Pfaffinger.

Dolenjske železnice izkazujejo za lansko leto skupnih dohodkov 1,328.000 kron (39.882 K več nego leta 1900) ter 720.294 kron izdatkov (27.212 kron manj nego prejšnje leto.)

Izumitelj umetnega klavirja. Minoli teden se je mudil v Celju g. Ivan Bajde iz Hotiča pri Litiji, izumitelj posebnega klavirja, ki v prostoru, obsegajočem komaj štiri in pol oktave, združuje citre, harfo, vijolino, violo, celo itd. G. Bajde je vzbujal veliko zanimanje, ter se je iz Celja napotil s svojim instrumentom v Savinjsko dolino, odtod pa v Maribor.

Umrl je v Ljubljani ugledni posestnik in gostilničar g. Andrej Černe, tast g. dekana Antona Koblarja. Svetila mu večna luč!

Godba prostovoljne požarne brambe v Kranju priredi na kresni večer vrtni koncert na Gašteju pri g. L. Šmid. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 h.

Nov most čez Savo. Že pred leti se je sprožila misel, da bi se blizu Trbovelj zgradil čez Savo most, ki bi vezal štajerski breg Save s kranjskim. Potreba take zveze je tam občutljivejša, ker od Litije do Radeč ni nobenega mostu čez Savo. Sedaj se bode ta namera menda uresničila. C. kr. višji inženier M. Kirschlager v Ljubljani je izdelal načrt ter pri c. kr. deželni vladi vložil prošnjo za podelitev dovoljenja za zgradbo železnega mostu čez Savo pri Trbovljah.

S Koroškega. Za privabljenjetujcev se tudi na Koroškem jako živahno gibljejo samo na Kranjskem vse spi. Deželno društvo, ki je na Koroškem ustanovljeno v ta namen, bo izdalo vodnika na Koroškem v 20.000 izvodih. Razne koroške občine k tej izdaji prispevajo.

Trgovko s človeškim mesom so prijeli na kolodvoru v Pontafllu. Doma je iz Lvova. Pri sebi je imela dve 17. do 18letni deklici, kateri je hotela prodati nesramnim hišam v Argentini.

Razne stvari.

Ljudsko štetje v Hrvatski in Slavoniji leta 1900 izkazuje te-le zanimive številke: V Hrvatski in Slavoniji je prebivalcev 2,416.304. Od teh je po veroizpovedanju 1,721.419 rimo-katoličanov, 616.518 srbsko pravoslavni, 30.082 luteranov, 13.910 kalvinov, 20.216 izraelitov ali judov in 12.871 grških unijatov. — Po jeziku in narodnosti je 2,101.580 Hrvatov in Srbov, 90.180 Madjarov, 136,121 Nemcev. Analfabetov t. j. takih, ki ne znajo ne brati ne pisati je 1,094.605 t. j. 54,41 odstotkov vsega prebivalstva in sicer: Zagreb 61.002, Osek 23.018, Zemun 45.517, Mitrovica 11.510, Brod 6539, Karlovec 5991, Karlovci 5639, Petrinje 5020, Požega 4978, Belovar 8189.

Učiteljska posojilnica. Češki učitelji imajo svojo posojilnico. Za dežele je v marcu ta posojilnica prejela 11.470 kron. Vloge znašajo 37.479 kron 71 h, posojila so znašala 10.030 K. Vložilo se je pri drugih zavodih 30.246 K 84 h. Torej je denarni promet v marcu iznašal 128.377 kron 43 h.

Krvava drama. V Fužinah na Hrvatskem se je dne 14. t. m. izvršila krvava rodbinska žaloigra. Zakonska Juri in Katarina Mance sta živela v lepi slogi. Pred kakimi 14 dnevi pa je mož postal otožen in potrtni ter ni več odhajal z doma. Tožil je, da ga je neki mesar ogoljufal za 7000 gld. in da bota morala on, Mance in žena mu Katarina v zapor radi velikih dolgov. Tolažili so ga ali zastoj. Od dne do dne se mu je bolj mračil duh. Dne 14. t. m. ob 10. uri dopoldne pa je vzel nož ter ž njim najprej prebol ženo, potem pa sam sebe. Žena se je kmalu zgrudila mrtva. Nato je hčerka, 18 letna Ana prihitela, da bi očetu iztrgala nož iz rok. Ali ni se ji posrečilo. Mance si je v hipu prerezal trebuh in je zbežal v podstrešje, da bi si tam končal življenje. Med begom si je sam trgal mast iz trebuha ter je metal ob tla. Spravili so ga v postelj, kjer sta ga morala čuvati dva človeka, katera je neprestano prosil, da naj ga ubijeta. Tudi sam je skušal omotati si robec okolo vratu, da bi se zadušil. Umril je še-le naslednjega dne. Tega strašnega dogodka si ni možno tolmačiti drugače, nego da je nesrečnik popolnoma izgubil pamet. Ta žalostni slučaj je grozno pretresel vse prebivalstvo.

Cesarjevičeva šala. Nemški prestolonaslednik Viljem študira po starem običaju hohencolburške dinastije na vseučilišču in sicer v Bonnu. Pridno „študira“ pa tudi zelo pridno udeležuje se dijaškega življenja in dijaških zabav. Nedavno naredil je s svojimi sotovariši dijaki iz Bonna izlet v slavoznani švicarski samostan Maria Laach. Pri tem izletu peljala se je „vesela“ dijaška družba v najnižjem IV. razredu. Prestolonaslednik izvolil si je IV. razred zato, ker je voznja v IV. razredu bolj vesela in je v IV. razredu več prostora in zraka, nego li v I. in II. razredu.

Dobrotnik posebne vrste je grof angleški in lastnik rudnikov Fitzwilliam. Da bi svojim delavcem napravil veselje, nakupil je v londonskem predmestju Borough, skozi katero predmestje bode šla slavnostna kraljevska procesija 1250 sedežev zanje. To ga je stalo samo 100.000 kron. Nadalje bo plačal za svoje delavce tudi vožne in oskrbne stroške.

Brez denarja in z zvezanimi rokami okrog sveta. Iz Kodanja se poroča, da je v 1 letu in pol vsled stave nek učitelj dovršil potovanje okrog sveta. S seboj ni vzel nič denarja. Med potom prihranil si je 900 kron kot dopisnik, predavatelj in kot delavec. Neki Danec Schroder hotel je na isti način potovati okrog sveta. Toda v New York prišedši, zdelo se mu je to prelahko, pogodil se je s časnikom. „Police Gazette“, da hoče z uklenjenimi rokami dovršiti potovanje. Sedaj ima predavanja proti plačilu in z uklenjenimi rokami dirigira godbo. Mi ne pravimo družega: Bog daj norcem pamet!

Premetena biciklista. Na ruski meji obudila sta um colnih organov dva biciklista. Vključno večkratnemu preisku niso colni organi našli ničesar sumljivega. Toda nekega lepega dne ogledal si je nek zviti „financar“ bicikel, in tukaj se je našlo, da je v preumatiku v dotičnem prostoru bila surova svila, ki se je seveda koj konfiscirala.

Kaj se lahko vse naredi iz človeškega trupla. Nek francoski kemik preiskoval je, kaj bi se vse lahko storilo iz človeškega trupla. Iz kemijskih snovij, ki znašajo 68 kg. v človeškem telesu, naredilo bi se lahko toliko beljaka in rumenjaka, kolikor se ga nahaja v 1200 kurjih jajcih. Ako bi se človeško truplo tvorilo v tekočino in bi leta shlapela, dobilo bi se iz te tekočine 98 m³ plina, ki bi zadostoval za napolnjenje balona, ki bi lahko 70 kg nesel. Človeško truplo ima v sebi železa za 7 gramov žrebjev, iz masti bi se lahko naredilo 6 in pol kg. sveč, iz voglja 65 svinčnikov in iz fosforja 820.000 žveplenk. Poleg tega bi se lahko iz človeškega trupla naredilo soli za 20 čajnih žličic, 59 kosov sladkorja in 42 litrov vode.

Posebne vrste samomor izvršiti je hotela v otročji postelji se nahajajoča Marija Hryčlikova v Žižkovu na Češkem. Našli so jo v krvi na postelji. Z topim delom sekire udarila se je večkrat po glavi. Poškodbe so težke, bode okrevala.

Samomor radi nahoda. Nek Amerikanec imel je hud nahod in mučil ga je dolgo časa, zato se je ustrelil. Nahajal se je v toplicah ob Genovškem jezeru v Švici in bil je zelo bogat. Na svoji pisalni mizi pustil je samomorilec pismo s sledečo vsebino: „Ker sem danes porabil že deseti robec, ne dvomim več, da imam vodeno glavo, ker kako bi bilo drugače mogoče, da iz glave izteče toliko vode. Ker pa nikakor nočem, da bi postala moja glava „bazen“ za zlate ribice in nočem z vodeno glavo živeti, se raje ustrelim.“

Zavarovalnina za jetične. Iz Amerike se poroča: New York Life Insurance Co. je zavarovala prvega jetičnega človeka nekega Hammanna, ki ga je ozdravil po svoji metodi dunajski dr. Hoff. Če je to res?

Premeteni sleparji. Zveza železniških agentov za odškodnino pri železniških nesrečah v Milwaukee, je prišla na sled premetenim goljufom. Kadar se zgodi kaka nesreča na železnici, prikažeta se kmalu potem na mestu nesreče dva človeka, ki nista bila ponesrečena, a se delata ponesrečena. Zmožna sta namreč spraviti iz udov eden ali drugi del svojih teles, kadar je njima drago. Za njima pride neki advokat in neki tretji človek priseže, da jih je videl pri polomu vlaka. Potem tožita železnico za veliko svoto.

Konji izginjajo. Ko je prišla v rabo elektrika, se je prerokovalo, da mora konj kmalu izginiti, ker ga človek ne bo rabil. A konje imamo še zmirom. Vendar jih menda ni več toliko. V Parizu je bilo leta 1901 konj še 96.698, letos jih je šest tisoč manj. V Londonu se je v istem času zmanjšalo število konj za 10 odstotkov, isto velja za Berlin, Dunaj in celo St. Petersburg. V Ameriki avtomobil tudi že spodriva konja, vendar ne tako naglo, ker biti morajo

prej dobro tlakane ceste. Nekdo je prerokoval, da mora konj izginiti iz mest in ž njim hišna muha, katero nam je on zanesel v naša stanovanja.

Obsojena poulična železnica. Poulična železnica je bila oni dan v St. Louisu v Ameriki obsojena v globo dva tisoč dolarjev. Neki sprevodnik je vrgel z voza potnika, ki mu je plačal vožnino z obrabljenim nikelnom. Pravila železnice namreč prepovedujejo sprevodnikom sprejeti tak denar. Porotniki so pa drugače sodili in železnica je morala plačati dva tisočaka globe. Ker namreč država prizna obrabljeni nikel, ga tudi poulična železnica, so rekli gospodje porotniki.

GLASNIK.

Socijalni moment v rodbini in krščanstvo.

M. Dr—c.

Krščanstvo pojmuje človeštvo kot velik organizem, eno veliko družbo, ki ima skupni izvor, enega skupnega očeta, eno mater in en smoter. Ves ta veliki organizem pa sestoji iz več manjših, katerih vsak je sama zase celota s svojim določenim delokrogom in svojim delnim smotrom. Če so le ti manjši organizmi zdravi in čili, zdravo in čilo je vse človeštvo, kot skupina teh manjših organizmov, rodbine namreč, narodov in držav.

Rodbina, glavna izmed teh treh, je najprvotnejša in najnujnejša oblika človeškega združevanja in je kot taka prva družba. Rodbina je jedro, iz katere se razvija vsa človeška družba. Tu se takorekoč pripravlja kri, ki prinaša celemu socijalnemu telesu zdravje, življensko moč in vspevanje. To pa se zgodi le tedaj, ako rodbina zavzema stališče, katero ji je odkazala narava in religija. Gorje pa, ki je podlagi celej družbi ona, ki je posredovavka med staro in novo generacijo izneveri svojemu poklicu in prekorači svoje naravne meje.

Kakor je rodbina podlaga celej družbi, tako je temelj rodbine zakonska zveza. Ideja zakona nahaja se pri vseh narodih, povsod tudi pri najdivnejših narodih se smatra zakon za nekaj svetega, in sklepanje zakona je bilo vedno združeno z verskimi obredi. Ko pa je ljudstvo v verskem oziru padlo, strmoglavila se je ob enem vzvišenost zakona. Sprva je vladala monogamija. Kakor je imel v začetku Zeus le eno Hero, dovoljeno je bilo tudi možem na zemlji imeti le eno ženo. Homer in Euripid slavita le enoženstvo. O starih Egipčanih pripoveduje Herodot, da so še o njegovem času imeli le po eno ženo. Tudi pri Rimljanih je za časa procvita rimske republike vladala monogamija. Religija, kot zaščitnica in zvesta spremljevalka npravnega reda si je že spočetka človeške zgodovine oklenila domačega ognjišča ter ga spremenila v svoj prvi oltar. Religija, ki je poklicana posvetiti vso družbo, oklenila se je je že pri njeni zibelki, oklenila se je rodbine. Čim bolj pa so se ljudstva oddaljevala od svoje religije in se izgubljali verski ideali in se človeštvo pogrezalo v moralno močvirje poganstva, tem bolj se je izgubljalo tudi prostno pravo in sveto naziranje o zakonu. Ideja zakona je sicer še ostala, a vsa popačena in pokvarjena. Iz monogamije nastala je gnusna poligamija in še gnusnejša poliandrija.

Ko je pozneje nastopilo krščanstvo s svojimi stalnimi in vzvišenimi versko-nravnimi nauki, povzdignilo je zakon sam v zakrament, in ideja zakona je dobila s tem nadnaravno lice. Krščanstvo je upeljalo zopet strogo monogamijo in nerazdružljivost zakona.

Iz tega pa, ker smo videli, da je ideja zakon pri vseh narodih, lahko sklepamo, da je zakon res postulat npravnega reda in kot tak pravi temelj rodbine. Kako velikanskega pomena je zakon za rodbinsko in družabno življenje, uvidimo, ako upoštevamo, da je s zakonom bilo v najtesnejši zvezi vprašanje o pravicah in dolžnostih med zakonskima v zvezi zlasti z ženskim vprašanjem.

H kateremu koli narodu se ozremo, povsod dobimo ženo podrejeno možu in nikjer je ne do-

bimo z možem enakopravne. Pri narodih, koder je vladalo mnogoženstvo, je bila žena do cela brezpravna. Mož je imel vse pravice, žena nikakih. Žena je postala iz osebe samo stvar, katero se je lahko svobodno prodalo ali kupilo. Bila je prava služkinja moževa in služila le kot sredstvo nesladnosti. Tako je bilo pri narodih pred krščanstvom, tako je tudi pozneje ostalo pri narodih brez krščanstva. Vse drugačno je krščansko naziranje o ženi. Žena je ravno tako vstvarjena od Boga kakor mož, ima isto človeško naravo in dostojanstvo kakor on, je bila ravno tako odrešena in ima isti smoter, skratka, žena je ravno taka oseba kakor mož in zato sta pred Bogom popolnoma oba enaka. S temi nauki je nastopilo krščanstvo in pričelo neumorno delovati za tedaj prepotrebno žensko emancipacijo. Vkljub temu pa, da je krščanstvo tako visoko povzdignilo žensko čast, jo vendar ni proglasilo z možem enakopravne tudi v družbi, v rodbini, ampak zahtevalo je, da bodi žena možu podrejena. Da je ta zahteva povsem opravičena, nam potrjuje razum sam. Rodbina je namreč družba, življenje v družbi pa je brez podrejenosti nemogoče, zato je tudi v rodbini teorija o popolni enakosti nemogoča. Da se more družba blagodejno razvijati, je treba pred vsem avtoritete, katera začne tudi v rodbini izvrševati svojo misijo in katere nositelj je mož. A ta njegova avtoriteta nasproti ženi ni neomejena, temveč ima gotove meje. Krščanstvo zahteva od moža, da smatra ženo kot svojo tovarišico in pomočnico v življenju, kateri je dolžan skazovati ljubezen in zlasti dolžan držati zakonsko zvestobo. Tako je zopet pokazalo krščanstvo veliko skrb za ženo, kateri je samo s to omejitvo moževe avtoritete, olajšalo in oslajšalo zakonski jarem ter je rešilo starega suženjstva. In tu notri leži tudi skrit odgovor na vprašanje, kako vendar to, da se tudi dandanes, ko se je skoro že vse zarotilo proti krščanstvu, ženska še oklepa z vso odločnostjo krščanstva in ženski svet v tako obilnem številu polni katoliške cerkve. Brez ozira na druge motive, že čut hvaležnosti zahteva to od ženske. Žena sluti, da tudi v naši dobi, v kljub vsemu filantropizmu in humanizmu se ji ne bode boljše godilo, kakor morda v starem veku, ako zapusti krščanstvo. Saj to njeno slutnjo potrjuje žalostna usoda mnogih žensk v onih krajih, kjer se je zakon profaniral ter oklical za navadno kupčijsko pogodbo, po kateri mož svojo ženo, izgubivši mladostni ovet, svobodno lahko oropano vsake moralne in fizične opore pahne v svet.

Drugo razmerje, katero opazimo v rodbini, pa je velikanskega socialnega pomena razmerje starišev do otrok. Rodbina je od Boga ustanovljena in posvečena naredba, kjer človek sme in mora skrbeti za ohranjenje človeškega rodu, in to je glavni namen zakonskega življenja. Toda qui dat esse, debet dare etiam bonum esse — ni torej še dovolj, da dajo stariši otroku življenje, skrbeti morajo tudi, da bo njegovo življenje prav urejeno, skrbeti morajo tudi za njegovo vzgojo. Tu pa naletimo na najkočljivejšo točko celega socialnega vprašanja. Kakoršna vzgoja, tak rod; komur pripada mladina, temu prihodnjost. Vsled tega je socialni boj, ki se bje med posameznimi strankami, pred vsem boj za mladino. In kolikor je različnih socialnih struj, toliko tudi različnih naziranj o vzgoji mladine. A v kljub vsem raznoličnostim teorij, vendar lahko vse opredelimo v dva velika razreda. Krščansko naziranje o vzgoji zahteva, da je treba vzeti človeka, kakoršen je, in da mora vzgoja narediti ga, kakoršen mora biti — iz človeka treba je narediti — kristijana. In zaradi tega zahteva, da mora biti vsa vzgoja na strogo verskem temelju in da mora meriti posebno na razvoj in ohranjenje duševnih in telesnih individualnih zmožnostij in da mora vsak spol pripravljati in sposobljevati se za njemu lastni poklic.

Vse drugače pojmujejo vzgojo protikrščanske struje, različne sicer, a edine so v tem, da krščanstvo pri vzgoji ne sme imeti ničesar opraviti; oni hočejo vzgajati človeka brez krščanstva. Ker pa so zavrgli krščanstvo — a ker le v luči

krščanstva moremo tudi umeti človeško naravo — zato je vse njihovo pojmovanje o naravi ali polovičarsko ali celo protinaravno in tako konsekvantna tudi njihova vzgoja. Zlasti se to kaže pri vzgoji ženskega spola.

Odkar je socializem proglasil nauk, da večnih, stalnih, prirodnih zakonov ni, da ni poklic človekov utemeljen v njegovi naravi, da je vse odvisno od gospodarskih razmer in potreb časa, in ker se te izpreminjajo, izpreminja se tudi človekov poklic; od tega časa, zdi se, da je marsikatera ženska zatajila svoj pravi, po zgodovini vseh vekov potrjeni poklic, da je pozabila, da jo je narava zato obdarila z nežnostjo, ljubkostjo, potrpežljivostjo in govornostjo, zato ji položila v srce ono, toli opevano in zavidano materinsko ljubezen, da more tem vspešneje vršiti svojo nalogo kot mati in gospodinja. Postati dobra mati, postati vrla gospodinja, to je njen naravni poklic. Da pa zasluži res ime „dobra mati“, v to ni dosti, da le dete porodi, da le dete odloži, kakor trdijo socialisti, potem pa je izroči skupni javni vzgojevalnici, kjer vlada komunizem otrok. O ne, ampak nujno potrebno je, da ona sama svoje dete v prvih detinskih letih tudi poučuje in vzgojuje. Vsaj do koga ima pač otrok v teh letih večjega zaupanja, kakor do svoje matere, katera ima takorekoč edina dovoljen vstop v njegovo notranjščino. Ako mu mati ne bode vzbudila ljubezni do ljudi, ne vcepila prvih kalij čednosti, mu jih tudi drugi nihče ne bode. Za ta svoj naravni poklic se pa mora ženska tudi temu primerno pripravljati, izobraževati se mora. S tem pa, da je ženin poklic postati mati in za materinstvom vzgojiteljica, s tem je žena nekako prisiljena ostati v rodbini, je priklenjena na dom; njeno torišče je in ostane domača hiša, rodbina.

Tako se brez skrbi lahko poslovimo od naših emancipirank z besedami, s katerimi se je poslovil stari Hektor od svoje Andromahe, zaklicavši ji:

„Ti pa le pojdi v hišo in tam svoja dela opravljaj pri kolovratu in preji . . . z vojsko naj se pa bavijo možje!“

Delavske drobtine.

Zaupniki ljubljanskega krščansko socialnega delavstva so imeli v četrtek zvečer sestanek v „Kat. Domu“, na katerem so sklenili več važnih zadev, katere predložijo na jutrišnjem shodu svojemu poslancu.

Novo slovensko katoliško delavsko društvo. Pri Dev. Mariji v Puščavi na Spodnjem Štajerskem se bode ustanovilo kat. delavsko društvo. Osnovno zborovanje bode jutri v nedeljo 22. t. m. Živeli naši novi tovariši!

Katoliška rokodelska društva. V knezoškofijski palači na Dunaju se je vršilo v sredo pod predsedstvom centralnega predsednika katoliških rokodelskih društev kardinala Gruše posvetovanje 57 društvenih predsednikov, ki so se mudili o priliki zlatega jubileja dunajskega katoliškega rokodelskega društva na Dunaju. Na razgovor je prišlo mnogo važnih zadev. Začetkom septembra tekočega leta bode v Mongunciji konferenca vseh predsednikov kat. rokodelskih društev.

Zahvala.

Ob britki izgubi pokojnega soproga

Andreja Černeta

sem prejela veliko izrazov sočutja, kar mi je v obilno tolažbo. Priznno se zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pokojnika, ki ste prišli k pogrebu, vsem, ki ste darovali krasne vence, gospodom pevcev za milo petje, gospodom svetilcem in gospodom nosilcem vencev.

Dragega ranjega priporočam vsem v po-
božno molitev in blag spomin. 31 1—1

V Ljubljani, 20. junija 1902.

Elizabeta Černe.

Slovinci!
Zakurite na večer 4. julija
v čast slovanskima apostoloma
sv. Cirilu in Metodu
po vseh slovenskih gorah in planinah
prav mnogo
kresov.

Pozor! Pozor!

Prijatelj, ako hočeš najcenejše in najpri-
stnejše vino piti, tedaj se potruji v gostilno
na Francovo nabrežje, kjer ga toči

Josip Maček

po sledečih cenah: 9 x—22

Istrijansko, belo, liter po	28 kr.
Cviček	32 „
Bizelsko	36 „
Rebula	40 „
Refoško	48 „

Čez ulico točijo se zgoraj navedena vina
pri litru 2 kr. ceneje.

Opozarjam Te pa posebno, da se tam
dobi črni istrijanec po 24 kr. liter,
kateremu je vsaka konkurenca izključena,
bodisi po kakovosti ali po ceni.

Stavbeno, umetno in konstrukcijsko
ključavničarstvo

Josip Weibl

nasl. tvrdke J. Spreitzer

Slomškovice ulice št. 4

priporoča sl. občinstvu in preč. duhovščini svojo

izborna urejeno delavnico

v kateri izdeluje 7 49—22

žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje
pri spomenikih in na mirodovno, obmejno
omrežje, vežna vrata umetno in preprosto iz-
delana, balkone, verande, paviljone, stolpne
križe, štedilnike itd. itd.

Specijaliteta: Valjični zastori —
Železne konstrukcije — Vodne sesalke
Napeljevanje vodovodov.

Napravlja troškovnike in načrte po poljubnih
risbah v različnih slogih in pošilja poštino prosto.

Vse poprave

izvršuje najvestnejše in zanesljivo po najnižji ceni.

Cene so primerne solidnemu delu dokaj nizke.

Sukneno blago

za spomladanske in letne obleke

v največji zalogi

pri 17 18—17

R. Miklauc

Ljubljana, Špitalske ulice št. 5.

O zelo nizkih cenah in lepih vkusnih
vzorcih se lahko vsakdo prepriča.